

ків, а й встановленню між ними партнерських засад діяльності. До таких пропозицій належать:

- активізація роботи контролюючих органів у сфері оподаткування в напрямі формування у вітчизняних платників податків податкової свідомості та податкової культури, що передбачатимуть добровільну сплату податків та інших обов'язкових платежів;
- поглиблення роботи податкових органів у напрямі вдосконалення наявної системи спрощеного оподаткування з метою зменшення собівартості процесу адміністрування податків для платників;
- завчасне та обов'язкове інформування громадськості про майбутні закони податкового законодавства. Таке інформування повинно передбачати участь Міністерства освіти і науки України, а також державних засобів масової інформації як загальнодержавного, так і регіонального та місцевого рівнів;
- посилення консультативної роботи податкових органів з підвищенням та персоніфікацією відповідальності консультантів – податківців. Також слід передбачити проведення податковими органами різного роду семінарів і "круглих столів" щодо висвітлення нововведень у податковому законодавстві з метою правильного та точного їх розуміння платниками податків;
- вдосконалення механізмів і методів здійснення податкового контролю з метою зменшення перевірок суб'єктів господарювання та підвищення їх якості.

Література

1. Закон України від 5.02.1998 р. № 83/98-ВР "Про державну податкову службу в Україні".
2. Азаров М.Я. Податки – плата за цивілізацію // Урядовий кур'єр. – 2002. – № 180. – С. 12.
3. Бурденко І.М., Кравченко О.В. Аналіз стану й напрямки розвитку податкової системи України та її вплив на зростання економіки // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 4(70). – С. 67-73.
4. Карпінський Б.А. Збалансованість фінансової системи: методологія, оцінка, порівняння : монографія. – Львів : Логос, 2005.
5. Карпінський Б.А., Залуцька Н.С. Удосконалення взаємин податкової служб із платниками податків // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 2(68). – С. 128-136.
6. Ластовецький А. Організаційно – правові засади адміністрування податків // Право України. – 2003. – № 11. – С. 37-40.
7. Недюха М., Задояний М. Шляхи гуманізації відносин платників податків та податківців // Економіка, фінанси, право. – 2002. – № 9. – С. 6-10.
8. Соколовська А.М. Податкова політика в Україні у контексті її впливу на розвиток економіки // Фінанси України. – 2006. – № 9. – С. 65-82.
9. Панченко В.І. Податкова система України та проблеми її оптимізації // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць. – Суми : Мрія-1 ЛТД: УАБС, 2005. – Т.13.
10. Печуляк В.П. Державна податкова політика в Україні: організаційно-правові аспекти здійснення : монографія. – К. : Київський НТЕУ, 2005. – 157 с.
11. Податки в Україні: від каральної до стимулюючої. Аналітична доповідь. – К. : Центр антикризових досліджень, 2003.

УДК 658.14/17:330.341.1

Мол. наук. співроб. Л.Я. Беневська – Інституту
регіональних досліджень НАН України

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛІЗАЦІЄЮ ІННОВАЦІЙНО АКТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Досліджено капіталізацію інноваційно активних підприємств як чинник їхньої фінансової безпеки. Складниками системи управління капіталізацією підприємств є управління активами, капіталом, інноваційно-інвестиційними проектами.

Ключові слова: капіталізація, інноваційно активні підприємства, управління капіталізацією.

Junior research officer L.Ya. Benovska – Institute of regional researches of NAS of Ukraine

Improvement of management capitalization innovative of active enterprises

In article it is investigated capitalisation of innovatively active enterprises, as the factor of their financial safety. By components of a control system of capitalisation of the enterprises it is allocated – management of the capital, actives, innovatively investment projects.

Keywords: capitalisation, innovatively active enterprises, management of capitalisation.

Одним із напрямів підвищення капіталізації інноваційно активних підприємств є удосконалення управління підприємством. Побудова ефективного управління капіталізацією інноваційно активних підприємств є важливою умовою фінансової безпеки та стійкості підприємств, підвищення їх конкурентоспроможності.

Формуючи систему управління капіталізацією підприємств, потрібно побудувати стратегію, спрямовану на приріст ринкової вартості підприємства. Ця стратегія буде відрізнятися від тієї, головною метою якої є зростання прибутку насамперед тим, що буде розроблена на довготермінову перспективу та спрямована не на максимізацію поточних прибутків, а на створення передумов для отримання значно більших прибутків у перспективі. Ця особливість є дуже важливою для інноваційно активних підприємств. Це пов'язано з тим, що якщо метою управління є зростання прибутків в короткій перспективі, часто під час аналізу інноваційних проектів відкидаються ті, які зможуть приносити прибутки не відразу, а для їх реалізації потрібен довший період, проте в майбутньому вони спроможні забезпечити високі доходи підприємству.

Система управління капіталізацією інноваційно активним підприємством повинна забезпечувати створення вартості підприємства та передбачати постійну його реорганізацію з метою доведення функцій та напрямів діяльності підприємства поставленій меті. Вважаємо за доцільне виділяти такі складники цієї системи:

- управління капіталом підприємств;
- управління активами підприємств;
- управління інноваційно-інвестиційними проектами (рис.).

Формуючи таку систему управління, потрібно оцінювати всі наявні бізнес-процеси, інноваційні, інвестиційні проекти, структурні одиниці підприємства, роботу менеджерів з позицій їх впливу на ринкову вартість підприємства. Ця система має охоплювати всі рівні управління: загально корпоративний, бізнесовий та функціональний. Основними її елементами є управління грошовими потоками, прибутком, витратами, інвестиціями, цінними паперами. Основним критерієм оцінки такої системи є рівень капіталізації підприємства.

Важливим складником такої системи є управління капіталом інноваційно активних підприємств, яке охоплює управління формуванням та вико-

ристанням капіталу. Підвищення ринкової вартості підприємства через процеси формування та використання капіталу доцільне шляхом:

- збільшення величини інвестованого капіталу;
- підвищення ефективності використання капіталу;
- зниження ціни власного та позикового капіталу;
- оптимізації структури капіталу;
- підвищення ефективності використання інтелектуального капіталу.

Рис. Механізми забезпечення зростання ринкової вартості інноваційно активних підприємств ІАП

Збільшення величини інвестованого капіталу позитивно впливатиме на підвищення рівня капіталізації підприємств, проте в окремих випадках зменшення величини інвестованого капіталу може також сприяти підвищенню капіталізації підприємств, якщо було збереження прибутку на попередньому рівні (у разі ліквідації, продажу збиткових, недостатньо прибуткових активів).

Важливими завданнями в управлінні капіталом є зниження вартості капіталу та оптимізація його структури. Для інноваційно активних підприємств – це є необхідною умовою для формування портфелю інноваційно-інвестиційних проектів, які підприємство має намір реалізувати.

Побудова системи управління активами має забезпечити підприємству оптимізацію їх обсягу і структури та підвищення ефективності їх використання. Реструктуризація активів здійснюється шляхом: поліпшення загального

складу активів: придбання нових активів, здійснення ремонту та модернізації наявних активів; реалізації та ліквідації зайвих нерентабельних активів.

Для підвищення ефективності використання активів пропонуємо здійснити такі заходи:

- *по-перше*, формуючи склад нових активів, потрібно вкладати кошти в ті активи, що будуть максимально задіяні в процесі виробництва та зможуть приносити максимум прибутку. З цих позицій доцільно вкладати кошти в модернізацію підприємства, нові технології тощо;
- *по-друге*, потрібно оцінити внесок у приріст ринкової вартості підприємств наявних на підприємстві активів та здійснити реструктуризацію активів шляхом ліквідації та продажу збиткових, а також продажу активів, які не генерують грошові потоки підприємств та не задіяні у процеси виробництва;
- *по-третє*, потрібно належним чином оцінити нематеріальні активи підприємств та максимально їх залучати до генерування грошових потоків. Це можна зробити шляхом отримання доходів від ліцензійних угод, правового захисту об'єктів інтелектуальної власності, зарахування на баланс підприємства наявних на підприємстві та не врахованих в бухгалтерському обліку об'єктів інтелектуальної власності.

Основними методами реструктуризації активів є продаж активів, передача в оренду, використання під заставу, довірче управління. На підвищення капіталізації інноваційно активних підприємств шляхом реструктуризації активів впливає низка чинників, що ускладнює цей процес, серед яких: низька ліквідність вітчизняних активів, нерозвиненість ринків капіталу, значний знос основних засобів, відсутність попиту на нематеріальні активи та на активи, що були у вжитку.

Таким чином, управління першими двома складниками – капіталом і активами зводяться до процесу оптимізації обсягу та структури капіталу та активів та до підвищення ефективності їх використання. Вплив на ринкову вартість підприємства через ці важелі є по-перше, короткотерміновим, по-друге, якщо підприємство є ефективним, тоді цей параметр буде характеризуватися не значною величиною.

Тому можна стверджувати, що найбільшого зростання ринкової вартості інноваційно активного підприємства можна досягти шляхом упровадження інноваційних та інвестиційних проектів та оптимізації їх складу з позицій впливу на рівень капіталізації (підприємство пропонується розглядати, як сукупність інноваційно-інвестиційних проектів). Це дасть змогу генерувати додаткові грошові потоки. Для відбору проектів потрібно побудувати систему єдиних критеріїв і методів оцінювання, що дасть змогу ранжувати проекти за ступенем їх відповідності поставленим стратегічним цілям.

Отже, одним з найефективніших напрямів підвищення капіталізації інноваційно активних підприємств є побудова системи управління з метою підвищення вартості підприємства. Головними складниками такої системи є управління капіталом, управління активами та управління інвестиційно-інноваційними проектами.